

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет

Затверджено
на засіданні Вченої ради
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка (протокол № 1/2023-24
від 30 серпня 2023 року)

Голова Вченої ради
проф. Сіромський Р.Б.

Силабус курсу

««Нова» локальна історія»

для студентів, які навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
спеціальності 054 «Соціологія»

Назва курсу	«Нова» локальна історія»
Адреса викладання курсу	ЛНУ імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра історичного краєзнавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	054 Соціологія, код дисципліни ЗК2.1.1.01
Викладачі курсу	Середяк Алла Володимирівна, канд.іст.наук, доцент кафедри історичного краєзнавства
Контактна інформація викладачів	alla.seredyak@lnu.edu.ua 0677308646
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення семінарських занять за попередньою домовленістю. Листування в чаті платформи Microsoft Teams.
Сторінка курсу	Microsoft Teams, команда «Нова» локальна історія». Zoom.Ідентифікатор конференції: 710 884 3051 Код доступу: 479976
Інформація про курс	Дисципліна «Нова» локальна історія» є вибірковою навчальною дисципліною яка викладається для магістрантів першого курсу у другому семестрі в обсязі 3 кредитів, загальний обсяг 90 годин, лекції – 12, практичні – 12, самостійна робота – 66.
Коротка анотація курсу	Курс передбачає засвоєння студентами трьох змістових модулів. Лекції читає викладач дистанційно в системі Microsoft Teams або ZOOM з показом на екрані монітору презентацій. Студенти для візуального розкриття теми також готують презентації і захищають індивідуальні завдання під час занять. Викладач рекомендує літературу для виконання індивідуальних завдань. Водночас магістри повинні максимально розширити кількість використаних джерел та літератури при підготовці виступу.
Мета та цілі курсу	Мета: Використовуючи найновіші здобутки історіографії, сформувані у майбутніх істориків вміння зіставляти історичні процеси з локальними подіями, виробити збалансоване розуміння особистої, сімейної, локальної, національної та світової історії, аргументовано, на основі історичних фактів, відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему. Цілі курсу: Студенти повинні: - навчитися критично опрацьовувати рекомендовані джерела та літературу, - аналізувати фактологічний матеріал, виявити вміння робити його порівняння та аналіз; - розрізняти тенденційно подану інформацію; - аналізувати вчинки окремих людей та локальних спільнот з урахуванням їх минулого досвіду; - розвивати толерантність до меншин у суспільстві та цінувати внесок різних етнічних, культурних, релігійних і соціальних груп в культурний розвиток як локальної громади, так і держави;

	<p>- розвивати почуття особистої, місцевої, національної, європейської ідентичності через вивчення історії та культурної спадщини локальних громад.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Гнатюк О. прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Авторизований переклад з польської. К.: Критика, 2005. 258 с.</p> <p>Грінченко Г. Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження: Для студентів і аспірантів. Харків, 2007.</p> <p>Верменич Я. Історична локалістика у пошуках дослідницького об'єкта: міська і сільська історії / Регіональна історія України. Збірник наукових статей. 2010. Випуск 4.</p> <p>Верменич. Я. Нова локальна історія та історична регіоналістика: експлікація термінів. / Регіональна історія України. Збірник статей. Вип. 1. 2007</p> <p>Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886). Київ: Критика, 2006. Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Hrytsak_Yaroslav/Prorok_u_svoii_vitchyzni_Franko_ta_oho_spilnota_1856_-_1886.pdf</p> <p>Дашкевич Я. Шотландія і Україна, або про межі історичного компаративізму / Я. Дашкевич // Схід-Захід: Історико- культурологічний збірник. Спеціальне видання "Russia et Britannia": Імперії та нації на окраїнах Європи. Харків, 2001. Вип. 4. С. 120–130.</p> <p>Довгополова О. «Розриви» колективної пам'яті: проблематика виявлення та лікування Україна Модерна , Справа філософії у сучасній Україні. 26/2019.</p> <p>Економіка спадщини. Посібник для малих громад /Туристична Асоціація Івано-Франківщини, ТВЩ «Знати про Карпати», 2019. 120 с.</p> <p>Зарицький Т. Парадигма прикордоння і центро-периферійні підходи / Україна Модерна, №18/2011.</p> <p>Захарко О. Внутрішня мотивація як психологічний феномен. Соціогуманітарні проблеми людини №3, 2008. Режим доступу: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/27475/17-Zakharko.pdf?sequence=1</p> <p>Ідеологія і політика. Образ Іншого у пострадянських суспільствах число 2(16), 2020. Режим доступу: https://www.ideopol.org/?lang=uk</p> <p>Історія повсякденності теорія та практика: матеріали Всеукр. наук. конф., Переяслав-Хмельницький, 14–15 трав. 2010 р./ Упоряд. О. М. Лукашевич, Т. Ю. Нагайко. Переяслав-Хмельницький, 2010.</p> <p>Каганов Ю. О. Конструювання «радянської людини» (1953–1991): українська версія. Запоріжжя : Інтер-М, 2019. 432 с., іл 9. Каганов Ю. Компаративний підхід в історії: витоки та еволюція становлення наукові праці історичного факультету запорізького національного університету, 2010, вип. xxviii</p>

Кісь. О. Усна історія: концептуальні засади /Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. Вип. 2. Ч. 3.

Ковальська Л. Савош Л. Економічна безпека регіону: оцінка та механізми забезпечення. Економічний форум. 2014. № 4

Козюра К. Малий Відень на Сході. Вплив пам'яті й національної мітології на творення локальності в сучасних Чернівцях Україна Модерна: Перша світова: українська перспектива № 23 / 2016.

Коляструк О.А. Предмет історії повсякденності: історіографічний огляд його становлення у зарубіжній та вітчизняній історичній науці / Український історичний журнал, 2007, № 1 .Режим доступу: <http://history.org.ua/JournALL/journal/2007/1/13.pdf>

Копієвська О. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України Монографія. Київ, 2014. 296 с. Режим доступу: <http://elib.nlu.org.ua/view.html?id=11009>

Котенко Я.В., Ткачук А.Ф. Локальна ідентичність і об'єднані територіальні громади (видання друге, виправлене та доповнене) / Я. Котенко, А. Ткачук. – К.: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. – 56 с.

Малес Л. Серета В.(ред). Соціологія міста. Донецьк, 2010.

Маловичко С., Мохначева М. Регионалистика-историческое краеведение-локальная история: размышления о порогах и пороках «не/совместимости» / Харківський історіографічний збірник. Вип. 8. Харків. 2006.

Павлишин О. Емансипація жінки-селянки в роки Першої світової війни. «Бабська революція» 1918 р. у Східній ГаличиніУкраїна Модерна: Перша світова: українська перспектива № 23 / 2016. Режим доступу: http://uamoderna.com/images/archiv/23-2016/23_Pavlyshyn.pdf

Писяжнюк Ю. Ментальність українського селянства в умовах капіталістичної трансформації суспільства (друга половина ХІХ- початок ХХ ст.) / УІЖ. №.3. 1999.

Присяжнюк, Ю. П. Українське селянство Наддніпрянської України: соціоментальна історія другої половини ХІХ – початку ХХ ст : монографія / Ю. П. Присяжнюк; Академія наук Української РСР. Черкаси: Вертикаль, 2007. 640 с. : іл

Поливач К. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Наук. ред. Руденко Л.Г. – К.: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.

Скокова Л. Біографічні дослідження в соціології: традиція і сучасний досвід. Київ, 2004.

	<p>Удод О.А. Історія повсякденності: проблеми методології та джерелознавства // Історія в школах України. К., 2005. N 4. С .40-45.</p> <p>Україна модерна. Безмежне село. 17(6)/2010</p> <p>Україна модерна. Пам'ять як поле змагань 15(4)/2009.</p> <p>Українські жінки у горнилі модернізації / О. Кісь. Харків: Клуб Сімейного дозвілля, 2017.</p> <p>Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади / Україна модерна, 2007. Ч.11.</p> <p>Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності і політика скривдженості / переклад з англ. Тетяна сахно. – Київ, 2020. – 192 с.</p> <p>Худобець О. Повсякденність в історії – історія в повсякденності // Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання : науково-методичний журнал. - К. : Інститут педагогіки Національної Академії педагогічних наук України, 2010.</p> <p>Zarycki T. Peryferie. Nowe ujęcia relacji centro-peryferyjnych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe «Scholar», 2009 («Периферії. Нові підходи до центр-периферійних стосунків»)</p> <p>https://memory.org.ua/?fbclid=IwAR1gtN07QA4GGuRavVL5cjuZxgr3a9WQUmakG4NIQRfL3ASyT3VIbbMeIA</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	90 год. Три змістові модулі. Лекції – 12 год, практичні – 12 год, самостійна робота – 66 год.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу його учасник буде</p> <p><u>Знати:</u> перебіг основних подій політичного процесу, його діячів, соціально-економічні зміни, що відбулися на українських землях, основні етапи духовного і культурного життя українського суспільства, біографічні дані про видатних представників духовенства, культури, освіти і науки, загальні тенденції розвитку українських земель.</p> <p><u>Вміти:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Визначати хронологічну послідовність історичних подій; хронологічно співвідносити процеси, які відбувалися на землях України із загальноєвропейськими тенденціями історичного руху. ▪ Показувати на історичній карті території розселення українців, територіальні зміни, що відбувалися, і співставляти їх із сучасними кордонами України. ▪ Характеризувати політико-адміністративний устрій України на різних історичних етапах, форми та засади функціонування української державності. ▪ Визначати сутність української національної ідеї, причини розвитку та особливості українського національного та суспільно-політичного рухів у контексті націєтворчих процесів у Центрально-Східній Європі. ▪ Пояснювати економічні та соціальні процеси на території України, сутність переходу від традиційного до

	<p>індустріального суспільства; називати основні риси модерного суспільства.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Описувати та порівнювати становище українського населення та риси повсякденного життя українців на різних етапах історичного розвитку та у складі різних державних утворень. ▪ Описувати явища культурного та духовного життя; порівнювати ідеї та цінності минулого з сучасними державотворчими ідеями та культурними цінностями українців. ▪ Аналізувати економічну, політичну та культурну активність інших етносів/націй на території України; характеризувати міжнаціональні відносини та наводити приклади взаємодії між українським та іншими національними рухами на території України. ▪ Визначати місце та роль українців у складі Речі Посполитої, Російської імперії, Австрійської (Австро-Угорської) монархії, Радянського Союзу та інших політичних утворень, наводити приклади українського вкладу в буття цих держав. ▪ Визначати суспільну значущість історичних подій, тенденції розвитку українського суспільства, які домінували на різних історичних етапах, та причинно-наслідкові зв'язки. ▪ Шукати історичну інформацію та користуватися різними джерелами інформації (науковими монографіями, науково-популярними працями, енциклопедіями, періодичними виданнями та ін.). ▪ Критично оцінювати історичну інформацію та інтерпретувати її з урахуванням множинності підходів; формувати власну точку зору та представляти її в усній та писемній формі. 			
Ключові слова	Локальна спільнота, громада, соціум, соціокультурний простір, локальна ідентичність, колективна пам'ять громади, поняття: локальне-глобальне-глокальне.			
Формат курсу	Дистанційні заняття з використанням програми Microsoft Teams або ZOOM			
Теми	Форма заняття	Ресурси	Завдання, години	Терм.
Змістовий модуль I.		«Нова» локальна історія – розуміння сучасного соціокультурного простору в розмаїтті та єдності його складових		
Тема 1. Об'єктно-предметна сфера «нової» локальної історії. Співвідношення дисципліни з історичним краєзнавством, історичною	Лекції ілюстровані презентаціями.	Грінченко Г. Г. Усна історія: Методичні рекомендації з організації дослідження: Для студентів і аспірантів. Харків, 2007.	14 год	

<p>регіоналістикою, державознавством. Публічна історія.</p> <p>Тема 2. Джерельна база історичної локалістики. Особливості прочитання джерел для дослідження історії локальних спільнот.</p> <p>Тема 3 Методи дослідження локальних спільнот. Компаративний підхід, як основа подолання національних кордонів в дослідженні. Морфологічний підхід: коректність (некоректність) зіставлення вчинків особи та дії локальної громади.</p> <p>Тема 4. Локальне, глокальне та глобальне: співвідношення понять.</p> <p>Тема 5. Руйнування уявлень про лінійний розвиток суспільства, заміна загальних імен, іменами власними. Біографістика і «персональна історія».</p> <p>Тема 5. Мультикультурність. Локальні особливості сучасної культури. Традиція як основа збереження культури і ментальності локальної спільноти.</p>		<p>Дашкевич Я. Шотландія і Україна, або про межі історичного компаративізму / Я. Дашкевич // Схід-Захід: Історикокультурологічний збірник. Спеціальне видання "Russia et Britannia": Імперії та нації на окраїнах Європи. Харків, 2001. Вип. 4. С. 120–130.</p> <p>Каганов Ю. Компаративний підхід в історії: витоки та еволюція становлення наукові праці історичного факультету запорізького національного університету, 2010, вип. xxviii</p> <p>Скокова Л. Біографічні дослідження в соціології: традиція і сучасний досвід. Київ, 2004</p> <p>Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади / Україна модерна, 2007. Ч.11.</p>		
<p>Змістовий модуль II.</p>		<p>Локальні спільноти як суб'єкти історичного розвитку історико-культурного регіону.</p>		
<p>Тема 1. Дослідження громади через історію окремих осіб та родин. Колективна біографія локальної спільноти різного рівня.</p> <p>Тема 2 .Стереотипи поведінки людини (громади) в соціокультурному, побутовому, природньо-географічному контексті заселеного простору. Зміни форм, структур і функцій локального простору.</p>	<p>Лекції, презентації</p>	<p>Фукуяма Ф. Ідентичність. Потреба в гідності і політика скривденості / переклад з англ. Тетяна Сахно. – Київ, 2020. – 192с.</p> <p>Грицак Я. Страсті за націоналізмом. Стара історія на новий лад. К.: Критика, 2011.350 с.</p> <p>Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886). Київ: Критика, 2006. Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Hr</p>	<p>16 год</p>	

<p>Тема 3. Мотивація вчинків індивіда та групи. Територіальна логіка.</p> <p>Тема 4. Демістифікація національної, державної історії в колективній пам'яті локальних спільнот. Формування образів («свій»-«інший») у колективному житті громади.</p> <p>Тема 5. Локальна ідентичність спільноти. Структура та функції ідентичності. Інструменти та практика формування і конструювання локальної ідентичності. Методи дослідження.</p>		<p>ytsak_Yaroslav/Prorok_u_svoii_vitchyzni_Franko_ta_ioho_spilnota_1856_-_1886.pdf</p> <p>Довгополова О. «Розриви» колективної пам'яті: проблематика виявлення та лікування Україна Модерна , Справа філософії у сучасній Україні. 26/2019</p> <p>Захарко О. Внутрішня мотивація як психологічний феномен. Соціогуманітарні проблеми людини №3, 2008.</p> <p>Ентоні Д. Сміт Національна ідентичність. К.: Основи, 1994. 122с.</p> <p>Козюра К. Малий Відень на Сході. Вплив пам'яті й національної мітології на творення локальності в сучасних Чернівцях Україна Модерна: Перша світова: українська перспектива № 23 / 2016.</p> <p>Котенко Я.В., Ткачук А.Ф. Локальна ідентичність і об'єднані територіальні громади (видання друге, виправлене та доповнене) / Я. Котенко, А. Ткачук. – К.: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. – 56 с</p> <p>Україна модерна. Пам'ять як поле змагань, 15(4)/2009.</p> <p>Гнатюк О. прощання з імперією. Українські дискусії про ідентичність. Авторизований переклад з польської. К.: Критика, 2005. 258 с.</p>		
<p>Змістовий модуль III.</p>		<p>Сучасні підходи до вивчення та використання культурної спадщини локальних спільнот.</p>		
<p>Тема 1. Еволюція розуміння місцевих об'єктів національної культурної спадщини: від пасивного збереження до активного пошуку нових ролей та функцій.</p> <p>Тема 2. Спадщина як ресурс розвитку локальної території</p>	<p>Презентації, коментарі дискусія.</p>	<p>Економіка спадщини. Посібник для малих громад /Туристична Асоціація Івано-Франківщини, ТВЩ «Знати про Карпати», 2019. 120 с</p> <p>Ковальська Л. Савош Л. Економічна безпека регіону: оцінка та механізми</p>	<p>10 год</p>	

<p>чи населеного пункту. Охорона чи розвиток: пріоритети для місцевих громад; Тема 3. Методи ревіталізації об'єктів місцевого значення. Способи популяризації та можливості використання громадою історико-культурного надбання предків; Тема 4. Сучасні європейські підходи до вивчення культурної спадщини краю: від консервації та охорони до управління з метою культурного розвитку та підвищення якості життя громади. Тема 5. Способи перетворення спадщини на актив громади та чинник її розвитку.</p>		<p>забезпечення. Економічний форум. 2014. № 4. Поливач К. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Наук. ред. Руденко Л.Г. – К.: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с. Ліховий І. Про стан та перспективи охорони пам'яток культурної спадщини України / І. Ліховий // Музеї України. – 2005. – № 6. Гетьман В. Нові національні природні парки України / В. Гетьман // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 12. Сич О.А. Ревіталізація як механізм забезпечення сталого розвитку міст. Доступ: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/evpe_2016_1_6.pdf</p>	
Підсумковий контроль		Залік	
Пререквізити	Для вивчення курсу учасники потребують базових знань із курсу історія України, історичного краєзнавства достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння джерел.		
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	Презентація, лекції, обговорення, дискусія		
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор для аудиторного навчання, комп'ютер з відео та звуковою картою або смартфон - для дистанційного навчання.		
Критерії оцінювання	Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: участь у дискусіях під час занять - 20 балів, виконання і захист індивідуального завдання – 80 балів.		

Пропозиції тем для індивідуальних завдань

1. Мотивація вчинків людини- творця історії краю.
2. Просопографічний портрет моєї академгрупи.
3. Конструювання пам'яті засобами масової інформації.
4. Культурна спадщина регіону як чинник формування локальної/національної ідентичності.
5. Національне самовизначення локальних спільнот (український контекст).
6. Візуальні джерела в дослідженні людини, спільноти, краю.
7. Побут студентів ЛНУ (на прикладі джерел з мого архіву).

8. Гендерна революція в роки Першої світової війни (причини та шляхи емансипації українського жіноцтва).
9. Інтелігенція (селянство) як локальна спільнота регіону: Джерела до вивчення, ментальні особливості, характеристика побуту з позицій «нової» локалістики.
10. Мистецькі українські спільноти міжвоєнної Галичини.
11. Мистецькі спільноти Львова 19-початку ХХ ст.
12. Економічна еліта Галичини: з історії міжвоєнної української кооперації.
13. Побут, ментальність, звичаї сільської спільноти в образотворчому мистецтві.
14. Євроінтеграція регіональних спільнот: труднощі, успіхи, виклики.
15. Історична імагологія: український вимір.
16. Мандрівний міф міста (регіону) : Одеса, Львів... в історичній пам'яті та уяві.
17. Внутрішньо переміщені особи – нова соціальна група на теренах України (проблеми адаптації).
18. Ревіталізація публічних просторів як спосіб впливу на якість життя громади.
19. Біографістика і «персональна історія»: спільні та відмінні риси дослідження особи в локальному просторі.
20. Сучасні європейські підходи до вивчення культурної спадщини краю: від консервації та охорони до управління з метою культурного розвитку та підвищення якості життя громади. (приклад мого «місця» та «простору»).
21. Способи перетворення спадщини на актив громади та чинник її розвитку (приклад мого «місця» та «простору»).
22. Безпека регіону: сучасні виклики, локальні прояви.
23. Мікро та макроаналіз в історичних дослідженнях. Вивчення історії локальної спільноти крізь призму кожного її індивіда.
24. Відображення епохи та життя громади в усній народній творчості (жарти, анекдоти, приказки)
25. Усні джерела, їх роль та перспективи для «нової» локальної історії.
26. Біографістика і «персональна історія»: специфіка використання джерел, перспективи розвитку і взаємодії.
27. Глокалізація як формула поєднання локального і регіонального у світі сучасної глобалізації. 1
28. Співвідношення локального і глобального в історії мого рідного населеного пункту.
29. Гендерні відмінності щоденного життя та побуту Галичини та Наддніпрянщини (історична ретроспектива).
30. Сучасні гендерні відмінності щоденного життя та побуту локального регіону (на прикладі мого рідного населеного пункту).
31. Побут і ментальність українського селянина другої половини ХІХ ст.
32. Фактори впливу на формування світогляду людини та громади.
33. Вплив пам'яті і національної мітології на творення локальності мого міста (села).